

Posudek oponenta na práci Jana Vurbse *Privatizace bezpečnosti v kontextu „Války proti terorismu“: analýza fenoménu soukromých vojenských společností*

Kolega Vurbs si vybral atraktivní a aktuální téma; způsob, jakým jej zpracoval, svědčí o značném zájmu, který přetavil v dobře napsaný, přehledný, čtivý a dobře zdrojovaný a strukturovaný text.

Bezespornu silnou stránkou práce je autorova heuristika, autor nejen shromáždil značné množství literatury ke svému tématu, ale je schopen s ní kvalifikovaně a kriticky pracovat a rozsáhle kompetentně třídit literaturu a hodnotit její možnosti i rizika, kde může být zavádějící (srv. s. 12-19). Jakkoli by se na úrovni diplomové práce mělo jednat o samozřejmost, která snad ani nebude v posudcích zmiňována, velmi dobře víme, že tomu tak bohužel není a práce z tohoto hlediska proto představuje spíše nadprůměrný výkon.

Práce je rovněž dobře strukturována, klade si jasné otázky a zodpovídá je. Při psaní autor dokáže kombinovat soustavnost odborné práce i jistou plastičnost představení své empirie, která jej vede takřka až na hranici žurnalistického stylu – většinou nicméně dokáže zastavit těsně před ní. Výsledkem je odborná práce, která se zároveň dobře čte.

Za jistou slabinu práce považuji absenci diskuze autorem zkoumaného fenoménu v kontextu některých aktuálních teoretických debat např. o proměnách státu, postvestfálském systému či nových válkách. Aby mi bylo rozuměno – nepostrádám zde nějakou účelově přilepenou teoretickou kapitolu, která by na dvaceti stranách oddrmolila špatně strávenou teoretickou literaturu, jak jsme toho často svědky (a je také třeba říct, že s nějakou teorií autor pracuje – Clausewitz, Huntington ad.). Domnívám se nicméně, že zakotvení v těchto diskusích by mohlo autora vést k hlubším a zajímavějším otázkám a silnějšímu traktování vlastní empirie. Ptá-li se totiž autor v hlavní výzkumné otázce své práce, má-li nasazení soukromých armád „spíše pozitivní“ nebo „spíše negativní“ dopady, jedná se o otázku právě tak jednorozměrnou, jako poněkud banální. Pozitivní či negativní z jakého hlediska? Můžeme tato hlediska vůbec určovat, pokud se budeme soustředit výlučně na fenomén, který zkoumáme, a nevyjdeme ze znalosti toho, jak se i působením tohoto fenoménu proměňují války a státy? I empirické případové studie jsou poznamenány touto jistou slabostí autorova teoretického rámce – jsou v zásadě čtivou a zručnou kompilací především žurnalistických zpráv o jednotlivých aférách daných společností. Nic proti tomu, jedná se o poutavé shrnutí. Oponent se ale nemůže ubránit dojmu, že by autor při větší teoretické citlivosti vytěžil ze své empirie více.

Diskutovat můžeme i o jednotlivých závěrech autorovy práce – ovšem spíše mimo rámec oponentských námitek týkajících se kvality práce. Tvrdí-li např. autor s odkazem na průzkumy z roku 2011, že americká armáda patří (obdobně jako česká) k institucím s největší důvěrou společnosti a že touto důvěrou může nasazení soukromých kontraktorů otrást (s. 68), lze se ptát, zda nesehrálo spíše opačnou roli – tedy zda neumožnilo přenést část problematického obrazu z americké armády na soukromé subdodavatele (i rok provedení průzkumu by tomu napovídal). Tvrdí-li autor, že bez účasti některých soukromých společností nebyly některé operace americké armády „vůbec realizovatelné“ (s. 60), v práci postrádáme argumentaci, proč americká armáda nemohla vyvinout kapacity, které si (jak autor sám ukazuje, často předraženě) pronajímala od soukromých dodavatelů, ve své vlastní režii. Toto jsou nicméně spíše diskusní poznámky na okraj práce.

Autorova práce je kvalitní i po jazykové stránce, ruší snad jen několik nečetných anglismů nebo nepříliš citlivých převodů z angličtiny („ministerstvo... vyhlásilo urgentní potřebu“ – s. 44, „kritické rozhodovací procesy“ – s. 51, zde se zjevně jedná o otrocký a chybný překlad slova „critical“, „Iráčtí představitelé“ – s. 56 – chybné velké počáteční písmeno v adjektivu). Poněkud žurnalistická je formulace o „daňových poplatnících“, kteří to či ono zaplatí (srv. 57).

Přes problémy, které práce obsahuje, se domnívám, že text bezpochyby splňuje nároky kladené na tento typ prací. Navrhuji, aby jej autor obhájil se známkou *velmi dobře*.